

Obsojeni zaradi komunističnega delovanja

Ljubljana, 15. maja.
Vojno sodišče Oboroženih Sil za Slovensko in Dalmacijo je dne 13. maja izreklo naslednjo odsodbo proti 68 obtožencem, obtoženim organiziranja »Narodne zaščite«, postavitev in dela pri tiskarni ter subverzivne propagande:

Višnar Alojzij, Košir Stanko, Marko Rudolf, Mahnič Oskar, Lavrenčič Karel, Marinšek Stanislav in Ogrin Marija — vso obsojeni na 30 let zapora.

Pogarc Igancij, Poglajen Metod, Kump Amalija, Škrab Julijana, Kotar Janez, Rupar Jakob, Jermandič Franc, Pleško Hermina, Tobias Rudolf, Remškar Filip, Avbelj Tit, Bogine Simon, Pleško Anton, Lukežič Franc in Oražem Antonija — vso na 27 let zapora.

Karšić Franc — 30 let.

Baggio Anton — 25 let zapora; Hrovat Rozalija — 20 let zapora; Fischer Bogomil — 20 let zapora; Škerl Gabrijel — 19 let zapora; Stare Nikolaj — 18 let za-

pora; Detelja Ivana — 17 let zapora; Smidic Cita — 17 let in 2000 lir; Svetkin Marija, Bučar Jožef, Fabijan Terezija, Kovšč Marija, Drnikovič Roza — vso 11 let zapora; Lončarič Julka, Kobal Ivana, Markovič Marija, Klementič Jože, Strubelj Franc, Skuk Janez, Novak Franc, Semraje Jožeta, Kralj Janez — vso 9 let zapora; Pogačar Stanislav in Petkovšek Mihael — na 8 in 6 mesecev zapora in 2000 lir; Matelič Lojze in Vovk Ana — vso na 8 let zapora; Mihelčič Mila, Flajmavár Romana, Jakulin Savo, Berlič Dragomir, Osolin Hieronim — vso na 8 let zapora; Košir Živko, Hribernik Janez, Bučelin Jožef, Furlič Viktor — vso na 5 let in 6 mesecev zapora; Babek Lojze — vso na 6 mesecev.

oproščeni so bili: Škerl Silvester, Zorec Fr., Bernik Frančiška, Možina Loize, Markovič Ljudmila, Verbič Zlatko, Kolman Vladimir, Kolman Božidar, Kolman Albert in Merčun Milan.

Življenje na živilskem trgu

v lepih majniških dneh — Po zadnjem dežju raste vse na vrtovih, da je veselje

Ljubljana, 15. maja.
Marsikoga je prva tretjina meseca že skrbelo, da bo maj preveč hladen in dežev ter da bodo zaradi tega rastline na vrtovih in njivah zastale v rasti. Ceprav je bila letošnja zima zelo kratka, se ni obetala posebno zgodnja letina, ker se rastline precej zastale zaradi suše. Dež je bil vsekakor zelo potreben in zlaž boomo kmalu radi priznali, da ga tudi ni bilo toliko preveč, kakor se nam je zdale. Zgornja plast zemlje se je že precej posušila, tako da so tu in tam začeli zopet zalivati na vrtovih. Da je bil dež pravi blagoslov, je zdaj vsakomur očitno. Vse se je naglo opomoglo na vrtovih in zdi se nam, da je v zadnjih sončnih dneh zelenjava zrasla hitreje kakor prej v tednih. Lepo uspeva tudi grash, k iju tu in tam že začeli cveteti. Ceprav letošnja letina ne bo bolj zgodnja kar lanska, venlar ne bo tudi bolj pozna.

Da bo trg kmalu založen z nekaterimi domaćimi vrtnimi pridelki, ki si jih najbolj želimo, lahko sodimo po blagu, ki ga dovažajo naše izredno marljive in podjetne zelenjadarice iz Trnovega in Krakovega. Nekatere pridelujejo v topih gredah tudi kumare in prejšnji teden je domaća kumara budiла pravo senzacijo. Najprej pa bodo naše zelenjalnice začele zlagati trg z zeleno kolerabo, ki zdaj že začenja delati glavice. Sprehod po naši zelenjadarski četrti, v Trnovem, je zdaj poučen. Tam lahko čitali z vrtov, kaj boomo lahko začeli kmalu kupovati. Medtem ko smo »vojni vrtnarji« Šušnjarji in so naši vrtovi še bolj rumeni kakor zeleni, so trnovski vrtovi že vsi zeleni. Sicerne po zemlji je bila obdelana ob pravem času. Pridelovanje povrtnine je urejeno tako, da ni zemlja nikdar prazna in da je izkoriten tudi sicerne topel dan. Na mnogih vrtovih lahko viliš že krasno glavnato solato, ki jo naše gospodinje zelo rade kupujejo. Mnogo pridelujejo špinace, ki gre dobro v denar vse leto. Tudi graha imajo precej, a ni mogoče ugotoviti, ali ga je kaj več kakor lani in ce ga bodo

dovažali kaj več tudi na trgu. Lani so lahko sprevideli, da gre grah zelo dobro v denar. Marsikoga pridelovalec ga je pa lahko proral že doma, tako da mu ga ni bilo treba še ponujati na trgu. To velja tudi za stročni fižol, ki so ga letos mnogi pridelovalci skušali posaditi še več kakor lani.

Da se začenja velika sezona na zelenjadnem trgu, lahko sprevidimo po živilnem prometu. Blaga je zdaj precej tudi ob navadnih dneh, a sobotni tržni dan zasluži svoje staro ime. Posebno ob lepem vremenu je trg dobro založen, toda priporočljivo je, da gospodinje prilejo čim prej. Tržno življenje se zdaj začenja zelo zgoda, saj blago dovožajo že pred sedmo.

Danes je preladovala na zelenjadnem trgu berška. Te dobre je zdaj toliko, da smo se je menda preobjedli, ker je nihče noče mnogo kupovati. Zato je pa tem večje povpraševanje po domaći glavnati solati, ki gre mnogo bolj v denar kakor uvožena. Mnogo glavnate solate razprodajo že v Trnovem. Zdi se, da bo ta pridelek še tudi letos tako dobro v denar kakor lani. Upamo, da bodo pridelovalci ravnali po tem bodo pridelali tem več solate, čeprav na škodo nekaterih drugih pridelkov.

Povpraševanje po sadikah je še vedno precej živilno, vendar se zdi, da je v glavnem čas za pomladno sajenje že minil. Danes so še precej kupovali paradižnike. Čeprav paradižniki se še niso pocenili in mnoge cene že tudi ne morejo biti. Najlepše so po liri.

Pri branjevih je bilo danes posebno živilno povpraševanje po citronah, kjer so jih imeli. Branjevi zdaj niso tako dobro založeni z uvoženo zelenjavno, a danes so imeli mnogo boba, ki je posebnost za naš trg. Prejšnje čase ni bilo nikdar naprodaj toliko italijanskega boba. Bob je lahko dobro nadomesti grah. Gospodinje se bodo morda hitro navadile nanj ter ga bodo kmalu bolj kupovale. Tisti, ki so ga poskusili, ga hvalijo.

○ kokoših pečenkah, vrednosti perutnine in jajc

Da je meso perutnine okusno in užitno, so mnogi spoznali še sedaj — Kako smo včasih preizkušali svoj okus ob raznih kokoših delikatesah

Ljubljana, 15. maja.

Prav za prav bi nam kdo rekel, da je danes odveč pisati o teh dobrotah. V sedanjih časih jih ceni meščanska in kmečka gospodinjica, če so ji le na razpolago. Številni takih, ki so se nekdaj omalovažujejo izrazili o kokošjem mesu in ga niso marami uživali, čeprav je bilo tako slastno pripravljeno, se je izredno skrčilo ali pa jih morda sploh več ni. Mesa se danes nihče več ne brani, in to ne samo mesa klanjih živali in rib, temveč tudi perutnine in kucev. Nasprotno, vrste živali, ki pridejo v poštev za klanje in uživanje, so se še pomožile. Tako je na primer konjsko meso dobilo mnogo ljubiteljev celo med takimi, ki so ga včasih okanjali že vnaprej kot nekusnega in neužitnega.

Danes je to drugače. Drugačna je zato tudi cena, ki jo pripisujemo kokošini in drugimi vrstam perutnine. Ko sedaj skoraj vsaka meščanska gospodinja redi vsaj eno

ali dve kokoši in si za silo pomaga sama iz zadrage z jajci, jih kokoš predstavlja važen mesni kapital, ki se ga potroši ob največjem domaćem prazniku.

Kokoš koljemo v različni starosti

Ker redijo kokoši zaradi jajc, jih gospodinje danes koljejo šele, ko iznesajo, to se pravi, ko so že stare. Po treh letih odsluži vsaka kokoš kot jajčarica in mora pod nož. Mesu starih kokoši seveda nima več tako slastnega okusa kakor meso mladih kokoši in piščancev. To najslabše kokošje meso je uporabno predvsem za znano kurjo juho, ki je izvrstna za bolnike in za zdrave ljudi.

Mnogokrat redijo sedaj doma tudi nekaj piščancev. Petelinčke bole ob primerni starosti zkaliali za domače potrebe, jarke pa redili naprej zaradi jajc. Po starosti, ko zakoljemo kokoš, smo se navadili v normalnih razmerah razlikovati razne stopnje.

Obrnil je torej še enkrat okrog hiše in razmišljal, kako bi ustavil.

Nič ne de, bo že šlo — je pomisli, ne da se megel pomisli. Treba bo samo zaklicati ženi, naj pogleda v njegovo knjigo »Perfekten Šofer«, kako se avto ustavlja.

— Neža, poisci v moji...
— Pisalni mizi! ni več utegnil izgovoriti, kajti avto je bil že zdrjal mimo balkona. Torej še enkrat okrog hše, potem pa zopet mimo balkona.

...v moji pisalni mizi...

Zopet okrog hše. Nova runda.

...v gornjem predalčku...

Nova runda.

— Tam najdeš knjižico...

Neža je očišla v sobo in jela iskat.

Se ena runda in še ena. Končno se je Neža zopet pojavila:

— Ne morem je najti.

— Pa poglej se na polico.

Nova runda. Neža je iskala. Deveta, deseta, enajsta runda.

Končno se je Neža pojavila s knjižico v roki.

Koliko sreča, da se je spomnil, na kateri strani se govori o ravnjanju z zavorami, je pomisli Pokljukar. Zdaj bo naposedel končano bo čez nekaj trenutkov, čim žena prečka, kaj stoji na strani 39 o zavorah.

In dočim je družinski poglavars takoj krožil okrog hše, si je nataknila njegova življenska družica načnike na nos in jela listati po knjižici.

Nevihti naproti!

Tako so gospodinje včasih govorile o ham-burških piščancih. To so zimski piščanci, ki jih je kokija vodila šest tednov, nato so jih opitali in zaklali. Mlade petelinčke so odvzeli kokiji tudi že po četrtem tednu in jih začeli pitati. To so bili petelinčki, namenjeni za evrenje. Nepitan petelinčki so se prodajali še s sedmimi tedni.

Razen petelinčkov so v časih obilja prisli v postev za zakol tudi manj vredne jarčice. To se pravi, mlade kokoški, ki niso bile zaradi kakšne napake primerne za pleme. Te so opitali in jih prodali kot pitane piščance za peko.

Tako se je število piščancev, ki jih je vodila ena kokija, vedno bolj redilo. Toda nevarnosti še niso minile za mlade jarčke. Zadnji pregled je bil navadno v jeseni, ko se je za nekatero odločilo, da jim je namenjeno le kratko življenje. Jeseni so koškereci pri ponovnem pregledu izločili vse tiste jarčke, ki niso bile prvovrstne za pleme. Te so opitali in jih potem prodali. To so bili tako imenovani »pouillard«, ki so dali izvrstno pecenko. Ljubitelji kokošjega mesu so cenili še eno delikateso. Kopune. Tri mesece stare ali mlajše petelinčke so skopili, spitali in jih prodajali od božiča do pustu kot kopune. Kopuni imajo izvrstno meso.

Pure, race, gosi

Te pridejo sedaj še redkeje na mizo kokoši in piščanci. V naših krajevih njeni reja niti prej ni bila posebno razširjena in so bila vedno naprodaj uvozene.

Obilo mesa da zlasti pitana pura, saj tehta 5 do 8 kg. Prej zakolom so jo običajno opitali s koruzo, ječmenom ali posebno napravljeno kokošo. Puru so redili na Dolenskem okoli hrvatske meje.

Nekaj več se redi pri nas rac, ker so manj zahtevene. Dobro pečenje daje že 10 tednov stare račke. Kasnejše jen rase perje in niso primerne za zakol. Ko so stare šest mesecev, se začnejo zopet debeliti in imajo okusnejše meso ter so zopet primerne za klanje.

Včarna gosi, ki so se prejšnje čase polejede v ljubljanskem pokrajini, je prišla iz jugovzhodnih pokrajini in iz panonske nižine. Gosi meso je zelo dobro. Gosi spadajo kakov pure med izdatne dobavitev mesu. Posebna slatkača so gosja jetra, užitna pa je tudi gosja mast. Mali goski (10 do 12 tednov stare) zakoljajo kar nepitane, starejši pitajo s koruzo, korenjem, otrobi in podobnim.

O redilni in nakupni vrednosti

Meso naše perutnine, predvsem kokoši, je po kakovosti, po svoji redilni vrednosti popolnoma enakovredno mesu klavnih živali. Lahko prebavljivo je zlasti primereno za bolnike. Količina masti je odvisna od načina pitanja. Bolj mastno meso, zlasti pri goskah in racah, je seveda težje prebavljivo.

Pri nakupovanju perutnine mora gospodinjica, ki ima možnost izbirje, pomisli tudi na odpadke, saj je po njihovi količini vredno premisli tudi o ceni. Tako so strokovnjaki izračunali, da je pri kokoši 42 % odpadkov, pri puranu 23 %, pri raci 26 do 28 % in pri gosi od 18 do 27 %.

Poleg mesa tudi jajca

Danes redijo gospoljne kokoši predvsem zaradi jajc, ki si brez njih skoraj ni moge misiliti priprave mnogih jed. Kokošje jajce nam lahko nadomesti 100 g mleka ali pa 40 g mesa. Poleg vode vsebuje jajce največ beljakovin (13 %) in tolč (11 %). Nekaj ima tudi rudinskih snovi in vitaminov.

Hranilna vrednost jajca se vračila pretirava, vendar se je v kuhinji skoraj nepogrešno, saj se uporablja za najrazličnejša jedila, samostojno in kot dodatek. Nepogrešna je jajca v bolniški hrani. Z jajcem se da vsaka jed povrtenoti in jo napravi okusnejšo in boljšo.

Da se založijo z jajci za dobo, ko kokoši prenenajo nesti, to je predvsem za zimske mesice, jih gospodinje vlagajo. Bistvo tega shranjevanja je, da se prepreči do jajc pristop zraka, ki bi jih pokvaril. Jajca vlagajo v razne snovi: papir, pepel, otroba, žito, apno in podobno. Zadnje čase se uveljavlja vlaganje v vodotopno steklo. Za 200 jajce zadostuje 1 liter vodnega stekla in 10 litrov vode.

Iz pokrajine Trieste

Zaključek pomladne operne sezone v Politeama Rossetti. S tretjo predstavo »Travante« je bila zaključena pomladna operna sezona v Politeama Rossetti. Protagonistka je bila odlična triestinska sopranistka Ksenija Vidali De Marchi, ki je doživelja vekrat aplavz ob odprtji sceni. K uspehu sta prispomogla s svojim dragocenim sodelovanjem tudi tenorist Vladimir Badiali ter bariton Peter Guelfi, izvršni interpret Germontove vlog.

Velika razstava umetnosti iz 19. stoletja. V dvoranah umetnostne galerije na triestinskem Corsu so zbrane zanimive umetnine,

plastične slike iz 19. stoletja. Značaj posameznih slik je očitran v posebnem katalogu.

Do smrti povezen. Pri skladnišču 50 prištanišča Duca d'Aosta v Triestu je povezen vlak 41 letnega Vladimira Colzanija, ki je postal žrtva nesrečnega naključja. Nesrečnik je bil pri priči mrtev.

Demografska slika. Pretekli teden je bilo v gorizijski pokrajini osemnajst rojstev, dvajset smrtnih primerov in šest porok.

Skupina Cimara. Adani v Verdijevem gledališču. Skupina novega gledališča v Milatu, ki ga vodita Lavra Adani in Alojz Cimara, nastopa te dni z lepim uspehom na odru Verdijevega gledališča v Triestu. Med drugim uprizorja Raggi-jevo komedijo »Oblačila ljubljene žene«; Bokalevo »Ne odrečem se ljubeznic«, La-vedanova »Prljoki markize«, Zorijevje »Dve polovici

K uprizoritvi D'Annunzijeve „Jorijeve hčere“ Ta tragedija je sintetična vizija ljudske duše sploh

Ljubljana, 15. maja.
Pomen in ceno dr. Alojza Gradišnika kot prejavilca poznamo in vemo, da pomeni po njegovih raznoličnejših prevodih svetovnih pesnikov prevod »Jorijeve hčere« enega izmed vrhuncev, ki jih more doseči odličen prevajalec. Delo, čigar največja vrednost je visok pesniški slog in slovensko razpoloženje, kakor ga posredujejo sami tista dela, ki koreninjo v kultu, v slogu antičnih tragedij, bo uprizorila naš Drama.

Vtisi s skušnje

Igra poraja v človeku čudovito spoznanje: da viva duh zemlje — priroda — v ljudstvu ista prvočinka čustva in domala isti poetični izraz zanj. In presečen prisluhne besedam mladih dekle iz Abruzzov, ko se dvigne za stor:

Dr. Alojz Gradišnik

»Kaj bi rada, Vienda naša?
Kaj bi rada, svast predraga?
Hočeš haljico volno?/
Hočeš haljico svileno?
rdeče rožno in rumeno?

Ali pa:

Vstani, Vienda, duša zlata!
Kaj mudis se? Pišeš soncu
drobno pismo, naj počiva
danes, naj v zaton ne hodi?

In v drugem deljanju, kaj ni kakor naša našna pesem, ko ponavlja Jorijeva hči besede

Ali pa:

Če želi krv za zdravje,
jo vzemite v mojem srcu,
a ne smete me izdati,
on ne sme o tem nič znati...

Ali pa v tretjem, ko toži zbor žalovalk:
Jezus Kristus, Jezus Kristus,
ti so mogel to trpet!

Od te nagle, strašne smrti
Lazar moral je umreti.

Od podnožja in do vrha
je pretreslo vso planino,
Še na nebuh jasno sonce
se zakrilo je v črno...

In ne samo besede, temveč tudi podobnost občajev je več ko presentativna. Tako na primer zapreka z vročo pri ženitovanjskem (zadrževit), tako imenovani »moste« in odkupitev.

Oje! — Kdo čuva most?

Ljubezen in Netrenzen.

Jaz hočem iti čezenj.

Hoteš mi še smeti.

Saj sem šla že čez goro,

saj sem šla že ravno.

Mosi je podriž še skoro

in reka spe v daljnino... itd.

Tudi zbor žalovalk ob mrljiču (ki ima svoj izvor v helenskem antičnem zboru tragedije, a je povzet prav kakor ta iz ljudskega občajev)

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA

Tiha in vsakdanja epopeja morskih lovcev v najmanjšini edinicah vojne mornarice

M. A. S.

V glavnih vlogah: **Andrea Checchi, Vera Bergmann, Luigi Pavese**, Film izdelan s pomočjo Ministrstva kr. mornarice

Dodatek: **BELA OPOJNOST**

Vsled velike dolžine filma predstave ob 14.30, 16.45 in 19. uri. V nedeljo pa še ob 10.30 ur.

KINO UNION

Telefon 22-21
Pretresljiva drama mlade nezakonske matere

Učiteljica

V glavnih vlogah: **Maria Denis, Nino Besozzi, Enrico Glori** in drugi Predstave ob delavnikih: ob 15.30, 17.30 in 19.30 ur; ob nedeljah in praznikih: ob 10.30, 15.30, 17.30 in 19.30 ur

KINO Matica

Kot veša v plamenu se ženska pogubi v ljubezni... Odličen film češke produkcije s HANO VITOVO v glavnih vlogah.

Nočni metulj

Krasna ciganska glasba, petje in globoka vsebină! Prestave dnevno ob 15., 17 in 19.15.

V nedeljo **MATINEJA** ob 11. ur. **„Železna krona“**

KINO MOSTE

V nedeljo ob 3/4 na 14, 16.30 in 19.30

Postržek

Ljubka glasbena komedija z Lili Silvi in Amedeo Nazzarijem

Carijeva tetka

MACARIO v razgibanii komediji urnebenečnega smeha

V nedeljo **MATINEJA** ob 11. ur. **„Železna krona“**

— **Poslevanje Nabavljalne zadruge željničarjev Ljubljanske pokrajine.** »Zadruga« glasilo Nabavljalne zadruge željničarjev LP, zadruge z o. z. objavlja vabi o na občni zbor zadruge. Občni zbor bo v nedeljo 30. maja. Hkrati je objavljena tudi bilanca poslovanja zadruge lani in izračuna izgube in dobicišča posnemamo, kaže je zadruga poslovala. Iz bilance je razvidno, da je vrednost zaloge znašala ob koncu leta 3.506.608 Lir; največ je odpadlo na specijsko bago, in sicer 2.075.781 Lir. V vlogah ima zadruga načelo naloženo skupaj 208.305 Lir. Precej visoka vsoča odpade na dolžnike, zlasti, ker sta vračanani jeseniška in mariborska poslovina, in sicer 3.791.038 Lir. Vrednost nepremičnin znaša po odpisu 1.818.708 Lir, premičnina pa (prav tako po odpisu) 603.057 Lir. Aktivita znašajo 11.152.136 Lir. Med pasivimi odpade največja vsoča na upnik, in sicer 6.453.692 Lir. V raznih fondih je naloženo skupaj 2.988.604 Lir. Poslovni prihodek je zražal lani 40.732 Lir. Iz računa izgube in dobicišča posnemamo, da so znaša z osebnimi zdatki 1.416.243 Lir. Režija je znašala skupaj z osebnimi izdatki 1.486.071 Lir. Stroški so znašali skupaj 2.367.527 Lir. Poslovni prihodek pa 40.732 Lir. Kosmati prebitki je znašal 2.075.1475 Lir.

Nočni doživljaj mesečnega dečka

IZ VENEZUELA: Peter Giordani se je dvignil ponovi v stanju mesečnosti s postelje. Na sebi je imel samo srajco. Blodil je po stopnicah in zašel na dvorišče. Stopil je na rob napajalično za živino, ki je bilo napolnjeno z vodo. Strumno je stopil ob robu, ko je izgubil ravnošč. Cofnil je v kiro in si poškodoval levo ramo in levo koleno. Predram je v prvič klicati na pomoč, saj si je reved v prvem trenutku oživljene zavesti ni vedel pomagati. Ljudje so priheli in ga rešili. Zatekel je se v bolnišnico, ker se je bati posledic pljučnice.

IZ LJUBLJANE

— **Luša Žetka.** Letos tudi Žofka ne bo delala sramote »edenjakom«; zdaj se, da bo vreme ostalo lepo še danes, ali vsaj suho čeprav je zračni tisk včeraj popustil. Snovi je bilo še povsem jasno, če ne se je pa malo pooblašči, vendar obliki niso mogli povsem skriti sonca. Morda se bo celo zooper zvedril. Včeraj se ni mnogo več ogrelo: maksimalna temperatura je znašala 24°. Malo topile je pa bili davi kakor včeraj zutraj. Današnja minimalna temperatura znaša 7°.

— **Umrli so v Ljubljani** se odpri v soboto, 15. maja. Uprava kopalnišča je poskrbela, da bodo imeli kopalci čim največ možnega ugodja. Če stoča in higienske prilike ne bodo začela za onemirjenih let. Da pa se obdrži kopalnišča na višini morja sodelovati kopalci s diacilnirano pažnjo na red in snago, obizornoštjo do skopalec ter čuvanje kopalniških neprav. Ker kopalniško vprašanje v Ljubljani še ni rešeno, je seveda naval na ilirijansko kopalniško veliko. Zato je kakor lasti letos vpeljana dvojna frekvencija od 8–13 ure, in od 13–19 ure. Celodnevno kopanje ni dovoljeno. Pr porčamo, da se kopalci, ki jim je to možno postujoče kopalnišča v določilskih urah.

— **Kopalniški kabini** v emarje. Zgodilo se je, da je kopalci postigli ključ svoje kabine na ležišču in seli v vodo, medtem ko je pobaral ključ nepoklican in poselil kopalniško kabino.

— **Dr. Janko Hafner**, specialist za usesno nos in grlo. Resiljeva 9, zoper redno ordinira.

— **Knjigoveze - mojstre** vabimo na sestanek, ki se vrši v torek dane 18. maja t. l. ob 16. uri pri Odseku za obrtništvo, Covačeva ulica št. 1 radi kolektivne pogodbe in preskrbe surovin.

— **IX. javna produkcija gojencev** sole GM. Jutri v nedeljo dopoldne ob % na 10. bo začela IX. javna produkcija gojencev sole Glasbene Matice, ki ima naslednji sporred:

1. Gluck: **Pred'gra** k operi Ifigenija Aulidij; 2. Mascagni: Sinfonični intermeči; 3. Jerni: Fiseri iz slovenskih oper;

4. Novak: Balada; 5. Nebdal: Valček iz pantomime »Leni Janez«; 6. Čaikovski: Pešem brez besed; 7. Lehár: Zlato in srebro.

bro, valček; 8. Albeniz: Seguidilla. Cetrti in osmo točko bo izvajala na klavirju ab solventka sole Glasbene Matice ga. Bonack - Kalan Majda iz sole prof. Bizjakove, Ostale točke sporedne pa bo izvajala solski orkester v sestavi salonskega orkestra pod vodstvom prof. Karla Jeraja. Na to produkcijo še prav posebno opozarjam vsled nastopa orkestra pod vodstvom prof. Jeraja, saj je znano, da je prof. Jeraj eden najboljših naših orkestralnih dirigentov, ki se je posebno uspešno uveljal ravno pri vzgoji mladih orkestrarjev. Zvoli Jerajevga solskoga orkestra je tako lep in plesnit, da se edum more dovolj visoko cestiti, zato še prav posebno vabimo na nedeljsko produkcijo in opozarjam na začetek ob % na 10. uro veliki filharmonični dvorani. Podrobni spored v Knj garni Glasbene Matice.

— **lj Sentjakobska knjižnica v Ljubljani** je od 17. maja dalje za poletni čas odprtva vsak delavnik dopoldne ob 10. do pol 1., popoldne pa od 4. do 8.

— **lj Slikarji Stane Kergar, Zoran Mušič, Niko Omeršič** in Maksim Sedelj ter kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrih bodo odprli razstavo svojih del v nedelje 16. t. m. ob pol 10. dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Razstavljenih bo okoli 80 del — v različnih tehnikah, ki bodo napolnila vse štiri prostore paviljona. Vsa razstavljenia dela — kompozicije, ilustracija, portreti, krajine itd. — so nastala v zadnjem času in bodo nudila zanimiv vpogled v bogato ustvarjanje mlajšega umetniškega rodu. Vabilo niso bila razposlana.

— **lj Vsem tovarišem, ki so bili diplomični lanski jesen na oddelku VPS filozofske fakultete kr. univerze v Ljubljani.** Po nalogu doktorata filozofske fakultete sporedno vsem tovarišem, ki so bili diplomični z menoj lanski jesen na VPS oddelku filozofske fakultete kr. univerze v Ljubljani, da bodo diplome gotove najkasneje do 1. junija t. l. ter da mi naj v krajtu vse stroškov za diplome vsakdo pošteje še po 20 lir. Kdor mi za tiskovino diplome se ni nakazal 20 lir, nači to stori čimpri. Kdor pa želi, da mu poslušmu diplomo po pošti pripeljeno, naš je posrednik načaka za postnino. — **Rudolf Bratok, Ulica sv. Marka 22, Ljubljana VII.**

— **lj Vrt gostilne »Lovšin« otvoren. Točno edilčna vina; se priporoča gostilna »Lovšin«.**

— **lj Svetovna glasbena literatura** je precej bogata na simfoničnih delih, ki so pisane za klavir in orkester. Mnogo je bilo že izvajanih pri nas in v ponedeljek, che 17. t. m. bomo slišali ponovno Rahmantom Koncert za klavir in orkester v c-molu v odlični izvedbi solistke pianistke Bossiane Orlandini - Bottai in uspešna simfonična orkesterja pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanceta Rahmantov sam je bil odličen pianist in kot tak je znal prav gotovo tudi a jasno napisati dela za instrument, ki ga je s toliko suverenosti obvladal. S ponudljivo izvedbo te umetnine se bomo odčakali mojstru, ki bi letos praznoval svojo 70-letnico. Žal pa moramo počastiti njegov spomin, ker je pred kratkim došla iz Severne Amerike vest, da je slavnji mojster tam premršl. Ponedeljek XIV. simfonični koncert bo vodi dirigent D. M. Šijancet, izvajal pa veliki simfonični orkester. Koncert bo v unikni dvorani, začetek točno ob 7. uri zvezcer.

— **lj Vrt gostilne »Lovšin« otvoren. Točno edilčna vina; se priporoča gostilna »Lovšin«.**

— **lj Svetovna glasbena literatura** je precej bogata na simfoničnih delih, ki so pisane za klavir in orkester. Mnogo je bilo že izvajanih pri nas in v ponedeljek, che 17. t. m. bomo slišali ponovno Rahmantom Koncert za klavir in orkester v c-molu v odlični izvedbi solistke pianistke Bossiane Orlandini - Bottai in uspešna simfonična orkesterja pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanceta Rahmantov sam je bil odličen pianist in kot tak je znal prav gotovo tudi a jasno napisati dela za instrument, ki ga je s toliko suverenosti obvladal. S ponudljivo izvedbo te umetnine se bomo odčakali mojstru, ki bi letos praznoval svojo 70-letnico. Žal pa moramo počastiti njegov spomin, ker je pred kratkim došla iz Severne Amerike vest, da je slavnji mojster tam premršl. Ponedeljek XIV. simfonični koncert bo vodi dirigent D. M. Šijancet, izvajal pa veliki simfonični orkester. Koncert bo v unikni dvorani, začetek točno ob 7. uri zvezcer.

— **lj Vrt gostilne »Lovšin« otvoren. Točno edilčna vina; se priporoča gostilna »Lovšin«.**

— **lj v nedeljo, 16. t. m. nas bo ob 11. uri vodil Edo Deržaj po svoji razstavi v Obersnelovi galeriji, na cesti Arielle Rea.**

— **lj Umrli so v Ljubljani** od 7. do 13. t. m. Šusteršič Emilia, roj. Nikolić, 77 let, vdova milijarna. Sv. Petra c. 93; Košenjana Zora, roj. Rakov, 34 let, žena tehnikarja. Rožna dolina C. XV/14; Lotrič Ivan, 58 let, mizar, Draga 71; Rajar Marjeta, 20 let, novinka usmilj sester, Slomškova ul. 20; Svoboda Angela, roj. Legžih, 69 let, vdova okraj tajnika, Vidovdanska c. 9; Zadnik Avgust, 64 let, inspektor drž. v p. Tavčarjeva ul. 3; Žele Ivana, roj. Špacapan, 55 let, žena šefi uslužbenca, Linhartova ul. 23; Zavašnik Ivan, 87 let, zasebnički Tržaška c. 133. Sumi Andrej, 74 let, višji poštni kontor v p. Poljančka c. 19; Balija Ferdinand, 65 let, gospodar Janševa ul. 2; Veiss Leopold, 84 let, drž. služilje v p. Vidovdanska c. 9; Škerl Matevž,

Ljubljanski majniški dogodki 1. 1809

Bitka za Ljubljano med napoleonskimi vojnami 1. 1809

Ljubljana, 13. maja.
Res zanimiva je zgodovina Ljubljane med francoskimi vojnami in mnoge Ljubljane so najbrž zanimala še tem bolj, ker jim niso znane mnoge podrobnosti; v splošni ljubljanski zgodovini so francoske vojne obdelane kot epizoda, zato so prav najzanimivejši dogodki najmanj znani. Bitka za Ljubljano maja 1. 1809 je bila sicer večkrat opisana. Posebno dragocen vir je Cojzov dnevnik iz tistih časov; Cojz je zelo podrobno zapisoval dogodke tistih usodnih dni. Toda iz Cojzovega dnevnika dogodki ne izstopajo dovolj plastično pred človeka, ki ni primerno poučen, kako so se razvijali boji na jugu in kako je prišlo do zavzetja Ljubljane. Mnogo zanimivih podrobnosti o bojih, odnosno poganjajih za Ljubljano pa zvesti iz razprave stotnika H. Sandrija, objavljene 1. 1912 v »Carniolik pod naslovom »Die Franzosenkämpfe in Krain 1809«.

Glavni obrisi dogodka

L. 1809 se je avstrijska vojska spopadla z mogočno Napoleonsko armado. Vojna se je začela aprila. Avstrijski državniki in vojskovodje so si mnogo obetaли od nje. Avstrijska vojska je prekoračila državne meje, in sicer vojska nadvojvode Karla, vrhovnega poveljnika, je začela prodrijeti na Bavarsko 9. aprila. Bavari so bili tedaj na Napoleonski strani. Napoleon se je tedaj udeležil vojne — kakor sicer že prej in pozneje na raznih bojiščih — na Bavarskem. Vojska nadvojvode Janeza, poveljnika notranjeavstrijskih zborov, je pa 10. IV. napadla proti Italiji ter se spoprijela z vojsko Napoleonskega pastorka Eugéna Beauharnaissa. Razen tega je 15. aprila začela prodrijeti na ozemlje varšavskih vojvodne, nekakšnega Napoleonskega protektorata, vojska nadvojvode Ferdinand d'Este. Vse se je začelo srečno in Avstriji so se posebno veselili, ker so se hkrati začeli Napoleoni upirjeti Bavari. Ko bi Avstrija tedaj imela močnega zaveznika, bi Napoleona vojska najbrž preživljala črne dni, toda Avstrije so ostali osamljeni v boju proti mogočnemu nasprotniku. Avstriji niso pomagali ni Prusiji, a tudi angleška pomoč ni bila vredna omembje. Rusija je bila tedaj že zaveznica Francije. Kmalu se je izkazalo, da Avstrije ne bodo nič opravili proti Napoleonu. Vojna sreča je ostala zvesta velikemu vojskovodju, zlasti še, ker je bila njegova vojska močnejša. Čim je Napoleon prispel na Bavarsko, je že začel tolči Avstrije; 17. aprila je prispel na bavarsko bojišče, a že 19. in 22. aprila so bili Avstrije tako teheni, da so se morali umakniti celo na Češko. Francanzi so 13. maja po kratkem obleganju že zasedli Dunaj. Več sreče je imel nadvojvoda Janez na jugu, zmaga Avstrijcem tu nič pomagala, ker so morali začeti hiteti na sever zaradi poloma na Bavarskem, ko je Karlova armada potrebovala pomoči. S tem pa se nij bil konec avstrijskih porazov. Avstrije, pod poveljstvom Chastelerja, so bili premagani tudi na Tirolskem in so se morali umakniti na Korosko. Se huj je bilo, da so bili del avstrijske južne armade, ki so imeli nalogo, naj bi ščitili umik ter zaradi tega niso oddržali z vojsko nadvojvode Janeza, in sicer posadke v trdnjavah — povsod teheni. Italijani podkralj Evgen je zasedel vojsko nadvojvode Janeza in avstrijska vojska ga ni mogla nikjer ustaviti; padale so trdnjave po vrsti: 17. maja Naborjet, 18. Preidel in 21. maja je bila italijanska armada že v Št. Vidu nad Celovcem. Oddelek Francaozov je 18. maja prodrl v Trieste, 20. maja je bilo zavzeto Razdrto in francoski general Macdonald, glavni poveljnik na jugu, je poslal močne oddelke vojske proti Ljubljani. Francanzi so bili že 17. maja v Logatcu in 19. maja na Vrhniku, a naslednji dan so že zasedli Glince in Ščenski vrh. Protiv Kranjski je pa tudi prodrl poznejši maršal in guverner Ilirije Marmont, in sicer iz Dalmacije. Tako je bila Ljubljana neposredno ogrožena. V začetku je kazalo, da se bo mesto vsaj častno branilo in menda bi se tudi lahko. Poveljnik 9. kora armada nadvojvode Janeza hrvaški bar Guyulay je 15. maja po umiku od Naborjeta prispel v Ljubljano, a se ni tu ustavil. V Ljubljani je bilo prepričeno poveljstvo upokojenemu že 76 let staremu generalu Moitelu, ki je bil po rodu Franc in Beigje. Guyulay se je umaknil na Dolenjsko in Ljubljano je bila prepričena slab posadki in še slabšemu poveljstvu. Po prizadevanju Moitella je postjal poveljnik mesta upokojeni major Leštre, prav tako Franc, a doma z Nizozemskega... Ironija usode... Pozneje se je izkazalo, da sta se oba branilca Ljubljane najbolj bala za svoje dragocenosti, ki sta jih dala prenesti na Grad, ob »ugodenem trenutku« sta se pa predala, odnosno prodala, na kar nista dolgo čakala.

Plačajte zaostalo naročnino!

Ljubljana po porazih Avstrijev na jugu

Po porazih Avstrijev na jugu, ko je bil še ljubljanski vojaški poveljnik general-major Jakob Hevenhüller, je zavladal v Ljubljani mračno vzdružje. Neprestano so prihajale vzemirajoče vesti. V Ljubljani so se zbirali izčrpani in bolni vojaki po dolgih in nagnih poohodih na umiku. Zdelo se je, da so se demoralizirajoče vesti širile z dočenim namenom, čeprav tedaj niso še poznavali propagande in pete kolone. Ljubljanski vojaški poveljnik je prejemal bohene vojake, ki ni mogel z njimi nič početi. Potrebni bi bili sposobni in močni deavci za utrjevalna dela, ki so zelo počasi napredovali; delavcev je primanjivalo. Ljubljano so začeli utrjevati po naročilu nadvojvode Janeza že ob koncu leta 1808, toda poznavi niso mogli delati, tako da je spomladi 1. 1809 črkalo še mnogo dela. Delo so skušali čim bolj pospešiti ter so započeli delavce tudi ponori. Delavce so skušali pritegniti z boljšimi placami. Posebno se jim je mudilo, da bi uredili okope vsaj kolikor je bilo potrebno za namestitev topov.

Slabe utrde

Da so bile utrde še zelo nepopolne in slabe, je razvidno iz poročila ing. majorja Jakardofskoga; poročal je 15. maja vrhovnega poveljnika, kako je prav za prav z ljubljanskimi utrdami in izjavil, da bi bilo treba še najmanj 10 do 12 dni dela, če bi naj grajsko in golovško trdnjava uredili za resnejšo obrambo. Jakardofsky ni bil posebno zadovoljen z mostom topništva in je naglasil, da bi moral biti tako vnet, »da bo pripravljeno tu najti svoj grob«. — Prav zaradi slabih utrdb je bilo odlikoval poveljstvo v Ljubljani Khevenhüller. Najbrž so bili v hudi zadrgi, komu bi naj zdrobljili poveljstvo, ali so pa še zelo cenili zasluge starega generala, da je Dominik Chevalier de Motelle postal poveljnik ljubljanske obrambe. Motelle je bil, kakor rečeno Francez, po rodu iz Mousa v Belgiji.

V Ljubljani se je naseči, da bi ta nival pokoj. Cenili so ga zlasti, ker se je izkazal pri obrambi Namurja l. 1793. Guyulay je imenoval Moitelle za poveljnika baje pred vsem zato, ker je strokovnjak ing. major Jakardofsky bolj zaupal temu generalu Karlo Khevenhülleru. Poveljnik ženjskega oddelka je bil Jakardofsky, topništvo je poveljeval stotnik Avrath, poveljnik mesta je pa bil, kakor rečeno, major Lefèbre, kar je že zeljal Moitelle. Vrhovni poveljnik Guyulay si ni mogel ustvariti prave sodbe o ljubljanskih utrdbah, kljub poročilu Jakardofskoga in klub ogledu. Ko se je obrnil na Jakardofskega v vprašanjem, ali bi obe utrdbi, grajska in golovška vzdržali v 24 urah dva napada, je strokovnjak odgovoril povsem določeno: »Ne! Po prvotnih načrtih Jakardofskega bi morali biti obe utrdbi tako močni, da bi lahko zapri vse tri glavne ceste, to se pravi sedanje Dolensko, Tržaško in Celovško (dolenjsko, notranjsko in korosko). V Ljubljani bi morali tudi zbrati dovolj živeža, da bi lahko vzdržali daljše obleganje. Pri vsem tem bi tudi ne smeli pozabiti na stranske ceste, ki so držale pri Viču in Kozarjah za Rožnikom med Tržaško in Celovško cesto. Ta prehod bi bilo mogoče zapreti samo z utrbo na Ščenskem vrhu, a delo so samo načeli. Kmalu so ga opustili, ker ni bilo izgledov, da bi ga lahko končali ob pravem času. To je bilo usodno, kajti poslej niso mogli več računati, da bodo obvladovali iz mesta, z Gradi in Golovco glavne ceste, saj je bil mogoč prehod med Tržaško in Celovško cesto. Dunajske ceste niso mogli več zapreti s topniškim ogrom. Pri tem je treba upoštevati, da ima Dunajska cesta odcep proti Zasavju in da je imela Litija zvezdo z Dolenskim, odnosno Novim mestom. Dolensko je pa bilo zopet zvezano z Notranjskim. Potem takem je Ljubljana izgubila pomen trdnjave, ker ni več zapirala glavnih deželnih cest ter ni mogla resno ovirati premikanja francoskih čet. Golovška in grajska trdnjava sta bili sami brez pravega pomena. (Nadaljevanje.)

Kitajci so žilavi in marljivi

Izven svoje domovine živeči Kitajci so poslali leta 1940 domov 730 milijonov dolarjev

Mnogo Kitajcev je iztresenih po svetu in tudi v vzhodni Aziji sami jih živi mnogo izven meja njihove velike domovine. Toda za domovino so tudi ti Kitajci pomembni, saj posiljajo domov vse svoje prihranke. Kitajci so zelo skromni in varčni. Leta 1940 so poslali domov okrog 700 milijonov dolarjev. Pred sedanjo japonsko-kitajsko vojno so znašali njihovi domov poslanji prihranki vsake leto krog 300 milijonov dolarjev. Največ prihranjenega denarja so poslali domov v Indonezijo naseljenim in zapostenim Kitajci, ki jih je 5.000.000 Japoncev je na tem področju samo okrog 40.000. Pa imajo klub temu »eliko gospodarskega premoča. V Siamu živi 2.000.000 Kitajcev, na Malajskem polotoku 1.500.000, v otoški Indiji 1.200.000, v Indokinji 500.000, na Havaji 25.000 v Avstraliji 20.000, na Japonskem 30.000, na Fornozzi pa 4.100.000. V Rangunu so Kitajci skoraj povsem izrinili z gospodarskega življenja domače prebivalstvo.

Kitajci prihajajo v jugovzhodno azijsko področje večinoma kot trgovci ali delavci. V prvih letih sedanja vojne med Japonsko in Kitajsko se je preselilo okrog 40 milijonov Kitajcev iz vzhodnih, deloma zelo gosto naseljenih pokrajin v zapadne. Seboj ti Kitajci niso prinesli samo »vojega kapitala, temveč tudi moderne gospodarske oblike in utrdili so zavest edinstva kitajskega naroda. Kitajci so zelo žilavi, množe se hitro in kampridejo kmalu izpodrinejo domačine, ker so izredno marljivi in skromni, tako da delavci drugih narodnosti sploh ne morejo z njimi tekmovati na delovnem trgu. To se je pokazalo zlasti v Anamu, kjer se je polažaj glede prebivalstva v zadnjih 50 letih posvetil v nizozemske Indije, je igral odločilno vlogo pri priseljevanju Kitajcev razvoju rudarstva in plantažnega gospodarstva. Na Malajskem polotoku so bili Kitajci pionirji v pridobivanju cina in kot delavci pa tudi kot lastniki industrijskih podjetij se igrali odločilno vlogo. Na plantažah gumiča so Kitajci poleg Indijcev glavni delavci. Močan vpliv imajo Kitajci na Malakkini Filipinih in tudi na Malajski na Indoneziji. Se huj je bilo, da so bili del avstrijske južne armade, ki so imeli nalogo, naj bi ščitili umik ter zaradi tega niso oddržali z vojsko nadvojvode Janeza, in sicer posadke v trdnjavah — povsod teheni. Italijani podkralj Evgen je zasedel vojsko nadvojvode Janeza in avstrijska vojska ga ni mogla nikjer ustaviti; padale so trdnjave po vrsti: 17. maja Naborjet, 18. Preidel in 21. maja je bila italijanska armada že v Št. Vidu nad Celovcem. Oddelek Francaozov je 18. maja prodrl v Trieste, 20. maja je bilo zavzeto Razdrto in francoski general Macdonald, glavni poveljnik na jugu, je poslal močne oddelke vojske proti Ljubljani. Francanzi so bili že 17. maja v Logatcu in 19. maja na Vrhniku, a naslednji dan so že zasedli Glince in Ščenski vrh. Protiv Kranjski je pa tudi prodrl poznejši maršal in guverner Ilirije Marmont, in sicer iz Dalmacije. Tako je bila Ljubljana neposredno ogrožena. V začetku je kazalo, da se bo mesto vsaj častno branilo in menda bi se tudi lahko. Poveljnik 9. kora armada nadvojvode Janeza hrvaški bar Guyulay je 15. maja po umiku od Naborjeta prispel v Ljubljano, a se ni tu ustavil. V Ljubljani je bilo prepričeno poveljstvo upokojenemu že 76 let staremu generalu Moitelu, ki je bil po rodu Franc in Beigje. Guyulay se je umaknil na Dolenjsko in Ljubljana je bila prepričena slab posadki in še slabšemu poveljstvu. Po prizadevanju Moitella je postjal poveljnik mesta upokojeni major Leštre, prav tako Franc, a doma z Nizozemskega... Ironija usode... Pozneje se je izkazalo, da sta se oba branilca Ljubljane najbolj bala za svoje dragocenosti, ki sta jih dala prenesti na Grad, ob »ugodenem trenutku« sta se pa predala, odnosno prodala, na kar nista dolgo čakala.

Razmah turške industrije

Nazvitec raznim težkočam, ki jih prinaša seboj vojna, zlasti v pogledu nabavne strojiev in sestavnih delov v inozemstvu, se turška industrija lepo razvija. V mestu Sivas so zgradiли veliko cementno tovarno, ki prinaša v pravljicu vratno cesto in kot delavci pa tudi lastniki industrijskih podjetij se igrali odločilno vlogo. Na plantažah gumiča so Kitajci poleg Indijcev glavni delavci. Močan vpliv imajo Kitajci na Malakkini Filipinih in tudi na Malajski na Indoneziji. Se huj je bilo, da so bili del avstrijske južne armade, ki so imeli nalogo, naj bi ščitili umik ter zaradi tega niso oddržali z vojsko nadvojvode Janeza, in sicer posadke v trdnjavah — povsod teheni. Italijani podkralj Evgen je zasedel vojsko nadvojvode Janeza in avstrijska vojska ga ni mogla nikjer ustaviti; padale so trdnjave po vrsti: 17. maja Naborjet, 18. Preidel in 21. maja je bila italijanska armada že v Št. Vidu nad Celovcem. Oddelek Francaozov je 18. maja prodrl v Trieste, 20. maja je bilo zavzeto Razdrto in francoski general Macdonald, glavni poveljnik na jugu, je poslal močne oddelke vojske proti Ljubljani. Francanzi so bili že 17. maja v Logatcu in 19. maja na Vrhniku, a naslednji dan so že zasedli Glince in Ščenski vrh. Protiv Kranjski je pa tudi prodrl poznejši maršal in guverner Ilirije Marmont, in sicer iz Dalmacije. Tako je bila Ljubljana neposredno ogrožena. V začetku je kazalo, da se bo mesto vsaj častno branilo in menda bi se tudi lahko. Poveljnik 9. kora armada nadvojvode Janeza hrvaški bar Guyulay je 15. maja po umiku od Naborjeta prispel v Ljubljano, a se ni tu ustavil. V Ljubljani je bilo prepričeno poveljstvo upokojenemu že 76 let staremu generalu Moitelu, ki je bil po rodu Franc in Beigje. Guyulay se je umaknil na Dolenjsko in Ljubljana je bila prepričena slab posadki in še slabšemu poveljstvu. Po prizadevanju Moitella je postjal poveljnik mesta upokojeni major Leštre, prav tako Franc, a doma z Nizozemskega... Ironija usode... Pozneje se je izkazalo, da sta se oba branilca Ljubljane najbolj bala za svoje dragocenosti, ki sta jih dala prenesti na Grad, ob »ugodenem trenutku« sta se pa predala, odnosno prodala, na kar nista dolgo čakala.

Ah, niti besedice več o tem... če res vse obžaluje, se bo dalo vse še popraviti. Vse je v tvojih močeh in če boš le hotel, se bo dalo vse zopet izpremeniti. Kristijan se je ozrl na svojega očeta in žalostno zmajal z glavo.

Ali ste prepričani o tem?

Kaj? Mar nimaš svobodne volje, mar ne mores o vsem odločiti povsem svobodno?

Na Kristijanovem obrazu se je pojavil izraz strahopetnosti.

So trenutki, ko se sam vprašujem tako in ne najdem odgovora.

Kaj, ti nisi več gospodar svoje volje?

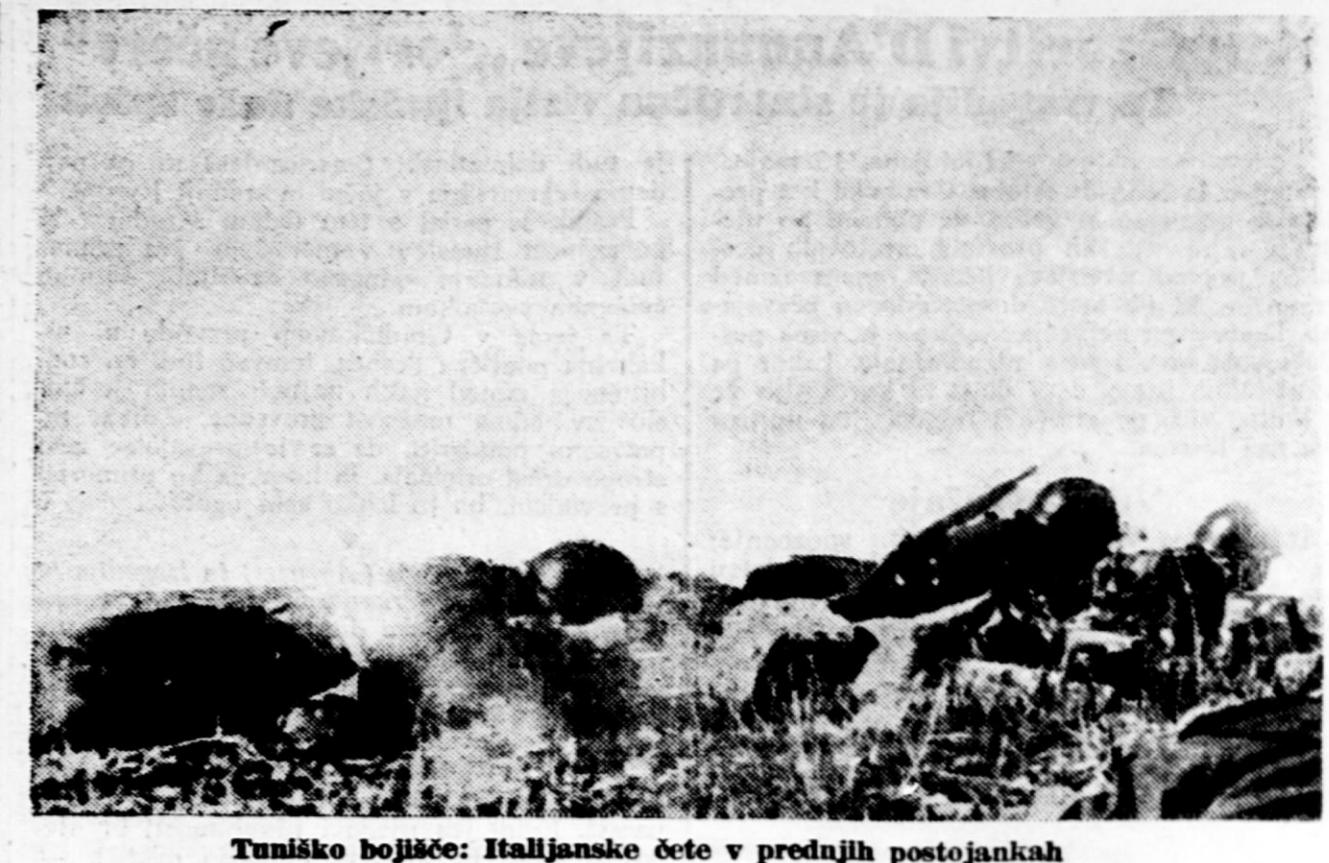
Če bi bil, mar bi mogel pasti tako globoko?

Zdi se mi, da gospodari nad menoj nekakšen demon, ki me žene v zlo in ki se mu ne morem upirati. Razumem vse, kar sem zagrešil in vendar se ne morem ubraniti, da bi ne nadaljeval razuzdanega življenja. Ali poznaš hujšo kazen od tiste, ki je zadevala tistega, kdor ve, da gre v lastno pogubo, da kruto muči tiste, ki jih ljubi, pa vendar ne najde v sebi toliko moralne moči, da bi se povrnili na pravo pot? Ah, gorje, kakšen strahopetec sem! Ubogi strahopetne, ki se še veseli svoje strahopetnosti. Saj sem govoril sam sebi: Podlaži, ne storji tega, kar je tako gnušno in grozno; v blato se boš pogreznil in vse okrog sebe boš ponesnažil. — In vendar sem storil to v sramotni poltenosti.

Nesrečni otrok! Torej tako globoko je padla tvoja moralna pokvarjenost!

— Nesrečen je.

— Popival bi kakor sem vedno, kadar sem se ji istralil iz naročja — tako velik strah sem čutil pred seboj. Iz obupa sem se vračal vedno znova k pisanju.

Tuniski bojišče: Italijanske čete v prednjih postojankah

Ske vlade znašali 7 milijonov turških funov. Malone dograjen je tudi vodovod iz jezerja Sapandža do tvornice papirja in celuloze v Izmidi.

Tudi turška tekstilna industrija se lepo razvija. Montaža tovarniških naprav za izdelovanje preje in blaga iz odpadkov je do dveh tretjih že končana. Ta tovarna je bila začela obravljati čez nekaj tednov in njen letni kapacitet bo znašal okrog 6000 m blaga. Tovarno grade v mestu Kayseri. Tako bo imela Turcija doslej 250 ton prejaka kakor dotlej.

Ta prejaka tehnika je lepo uporabljala za izdelovanje cenejšega blaga zlasti blaga za tapeciranje. Tekstilna tovarna v Bünanuan, kjer so zdaj pridelovali samo volno, je bila razširjena s prednico v tkalcu za bombaževino. Tekstilna tovarna v Ereghi je dobila še naprave za proizvodnjo škrab. Država namerava prevzeti tvornico vžigalic v Büyükdere ob Bosporu. V njej je zaposlenih okrog 700 delavcev. Tovarno je zgradil pred 14 leti po naročilu turške vlade znani Kreugerjev koncern. Po polomu koncerna